

Activiteitenverslag 2012
Steunpunt taal en rekenen mbo

Steun in de rug
bij intensivering van taal en rekenen in het mbo

Inhoud

1. Het Steunpunt mbo in 2012

- 1.1. Werkwijze
- 1.2. Organisatie

2. Activiteiten

- 2.1. Website
- 2.2. Helpdesk
- 2.3. Servicedocumenten
- 2.4. Flitsberichten
- 2.5. Bijeenkomsten en conferenties
- 2.6. Netwerken
- 2.7. Implementatie 'Intensivering Nederlandse taal en rekenen mbo'
- 2.8. Implementatie Centraal Ontwikkelde Examens
- 2.9. Ondersteuning moderne vreemde talen
- 2.10. Projecten en producten
- 2.11. Marktplaats mbo
- 2.12. Presentaties
- 2.13. Samenwerking met derden

3. Afsluiting

1 Het Steunpunt taal en rekenen mbo in 2012

In 2010 stonden de implementatieplannen van de instellingen centraal in de activiteiten van het Steunpunt mbo. Eind 2010 resulteerde dat in een rapportage van de analyse van de plannen en een bloemlezing waarin goede voorbeelden en originele benaderingen uit de implementatieplannen zijn gebundeld.

Het jaar 2011 is te zien als het jaar waarin de communicatie-infrastructuur voor de invoering van de centrale examinering opgebouwd werd. De invoering vroeg van de scholen veel vermogen op het gebied van organisatie en logistiek, ICT-beheer en onderwijs. De onderlinge afstemming vereiste een goede communicatie: de juiste informatie op het juiste moment op de juiste plaats. Het Steunpunt mbo heeft, in nauwe samenwerking met OCW, het College voor Examens, MBO Raad en Cito, de scholen hierbij op tal van manieren zo goed mogelijk ondersteund.

Het tweede thema van 2011 betrof de moderne vreemde talen in het mbo. Vanaf augustus 2012 is Engels in niveau 4 opleidingen een generiek verplicht onderdeel. In veel, maar niet alle, kwalificatiedossiers van 2011 was dit ook al het geval. Ook is de plaats van de (beroeps)specifieke mvt-eisen in de kwalificatiedossiers veranderd. De verwachting dat er vanuit de scholen behoefte zou zijn aan verduidelijking en ondersteuning, kwam uit. Het Steunpunt mbo gebruikt zijn bestaande infrastructuur en werkwijze om daarin te voorzien: informatie op de website, flitsbijeenkomsten, helpdesk, aanbodoverzicht en eventueel instrumentontwikkeling.

In 2012 was wederom de implementatie van de centraal ontwikkelde examens een speerpunt voor het Steunpunt mbo. De wijziging op het Examen- en kwalificatiebesluit WEB heeft meer duidelijkheid gebracht over de regelgeving, met name ook voor niveau 2 en 3 opleidingen. De communicatie via contactpersonen en het organiseren van netwerkbijeenkomsten voor deze groep in samenwerking met het College voor Examens heeft gezorgd voor veel goodwill op de scholen ten aanzien van de implementatie van de centrale examens. Daarnaast kwamen er ook veel vragen over instellingsexamens Nederlands en de plaats van Nederlands, rekenen en moderne vreemde talen in de kwalificatiedossiers. Er is in 2012 nog veel meer dan in voorgaande jaren gebruik gemaakt van de helpdeskfunctie. Mede op basis van de vragen is in 2012 ook een aantal nieuwe projecten gestart in samenwerking met diverse ondersteuningsorganisaties.

1.1 Werkwijze

Bij de ondersteuning van de onderwijsinstellingen houdt het Steunpunt mbo vast aan de in het startplan van april 2009 vastgelegde werkwijze. Het Steunpunt mbo opereert zoveel mogelijk vraaggericht.

De basisdienstverlening bestaat in de eerste plaats uit het bieden van actuele beleidsinformatie aan betrokkenen. Dit gebeurt via de website www.steunpunttaalenrekenenmbo.nl en de helpdesk. Als de situatie erom vraagt (lange beleidsbrieven, complexe amvb's) stelt het Steunpunt mbo 'Servicedocumenten' op, waarin belangrijke informatie beknopt en helder wordt weergegeven. Via 'Flitsbijeenkomsten' worden betrokkenen zo nodig extra geïnformeerd. Daarnaast stimuleert het Steunpunt mbo kennisdeling, onder andere via de [Marktplaats mbo](#) en het [Portaal taal en rekenen mbo](#), door netwerken voor taal en rekenen en centrale examinering bijeen te brengen en door (werk)conferenties te organiseren.

Het Steunpunt mbo brengt op www.aanbodoverzichttaalenrekenen.nl in beeld welk aanbod aan materialen en andere ondersteuning voor scholen op de markt beschikbaar is en stimuleert bij geconstateerde hiaten de ontwikkeling van extra instrumenten.

Voor het ministerie van OCW heeft het Steunpunt mbo ook een 'radarfunctie'. Als zich in de praktijk knelpunten voordoen, ontvangt het ministerie via het Steunpunt mbo hierover snel signalen. Zo versterken beleid en uitvoering elkaar en wordt geborgd dat de balans tussen ambitie en haalbaarheid niet verstoord raakt.

1.2 Organisatie

In de organisatie van het Steunpunt mbo hebben zich in de loop van het jaar geen grote wijzigingen voorgedaan. Het hele team mbo bestaat uit twee adviseurs voor Nederlands en rekenen, een adviseur moderne vreemde talen en een coördinator en een managementassistent. Daarnaast is er een externe coördinator voor het netwerk rekenen en een externe projectadministrateur. De totale formatieomvang bedraagt ca. 3,5 fte, flexibel inzetbaar. Coördinatie en ondersteuning strekken zich ook uit over het Steunpunt taal en rekenen vo en sinds januari 2012 ook over het Steunpunt taal en rekenen ve.

2 Activiteiten

Hieronder volgt een overzicht van de in 2012 door het Steunpunt taal en rekenen mbo ontplooidde activiteiten.

2.1 Website

De website www.steunpuntaalenrekenenmbo.nl speelt een centrale rol in de dienstverlening van het Steunpunt mbo. Bezoekers kunnen hier terecht voor het laatste nieuws, actuele beleidsontwikkelingen, relevante wijzigingen in wet- en regelgeving, veel gestelde vragen, etc. en natuurlijk voor de helpdesk. Ook stelt het Steunpunt mbo via de site 'Servicedocumenten' beschikbaar. In 2012 is de website inhoudelijk verbeterd, waardoor met name de informatie over de centrale examens beter te vinden is.

De website en de helpdesk zijn complementair. De helpdesk verwijst instellingen regelmatig naar de site voor aanvullende informatie of documentatie en omgekeerd nemen instellingen na het lezen van informatie op de site contact op met de helpdesk met vragen over specifieke aspecten van het taal- en rekenbeleid.

Mbo-instellingen weten de website van het Steunpunt mbo goed te vinden. Gebruikers waarderen in het bijzonder de actualiteit en de volledigheid van de website. In het najaar van 2011 heeft het Steunpunt mbo de website geëvalueerd, waarbij onder meer kritisch gekeken is naar gebruiksvriendelijkheid en overzichtelijkheid. De hoeveelheid informatie is inmiddels zo toegenomen dat de overzichtelijkheid verloren dreigt te gaan. Met het oog daarop is de indeling en ordening aangepast.

Het aantal bezoekers van de website was: 71.173, waarvan 41.219 unieke bezoekers. Dit betreft alleen de maanden januari – juni 2012 en december 2012. Van de overige maanden zijn door overgang naar een nieuw content management systeem helaas geen gegevens beschikbaar. In de gemeten maanden is een stijging te zien ten opzichte van 2011 met circa 50%. Zou dit doorgetrokken worden over de volledige periode dan kan het aantal bezoekers geschat worden op 110.000.

2.2 Helpdesk

Tot de basisinfrastructuur van het Steunpunt mbo behoort de helpdesk. Instellingen kunnen, telefonisch of via het vragenformulier op www.steunpuntaalenrekenenmbo.nl, 24 uur per dag met hun vragen terecht bij de adviseurs van het Steunpunt mbo. Dagelijks krijgt het Steunpunt mbo op deze manier meerdere vragen en verzoeken binnen. De helpdesk voorziet hiermee duidelijk in een behoefte, getuige ook onderstaande e-mailreacties.

Mijn dank voor het antwoord. Ik zal de info doorgeleiden binnen onze instelling.

Bedankt voor je reactie. Ik heb het doorgestuurd naar onze teammanager.

Bedankt voor je vorige antwoord. Daar heb ik zeker wat aan gehad. Nu heb ik nog een vraag.

Alvast bedankt! Het is allemaal nieuw voor mij dus hopelijk vind je het niet erg dat ik nog even doorvraag!

Dank je wel voor je snelle reactie. Ik had zelf al zo'n vermoeden, maar de vraag kwam van collega's.

Hartelijk bedankt voor deze extra toelichting. Het verduidelijkt inderdaad het geheel. Ik hoop dat dit helpt tijdens de gesprekken hierover met school.

Wederom bedankt voor je info. Kan ik lid worden van de flitsberichten? Social Media zou echt aan te raden zijn!

Hartelijk dank voor je zeer snelle en duidelijke reactie.

Dankjewel voor je supersnelle antwoord!

Daar ben ik weer .... Helaas is er n.a.v. de uitgebreide antwoorden die jij mij hebt gestuurd toch nog een onduidelijkheid. Zou je mij willen helpen a.u.b. met het beantwoorden van de vraag van mijn collega?

Super! Volgens mij is het duidelijk zo.

Heel erg bedankt en graag tot een volgende keer.

Yesssssss..... dat komt goed uit! Stond dit ergens op de site???? Niettemin dank voor je snelle reactie!

In totaal zijn van januari 2012 tot en met december 2012 via de mail 1430 vragen beantwoord, waarvan 355 over moderne vreemde talen. Met afstand hadden ook het afgelopen jaar de meeste vragen die het Steunpunt mbo ontving, weer betrekking op examinering Nederlands, mvt en rekenen. Naast deze vragen wordt er veel gevraagd over de cohorten, voor wie de centrale examinering wel en niet gaat gelden en over de slaag-/zakbeslissing. Ook gingen veel vragen over de logistieke organisatie van de centrale examens. Daarnaast waren er veel vragen over de mogelijkheden voor vrijstellingen, 'onderhoudsplicht' en 'geldigheidsduur'. Erg veel vragen gingen ook over dyscalculie en zwakke rekenaars. Daarbij was dit jaar ook opvallend dat er regelmatig vragen kwamen van ouders of studenten zelf.

Naast vragen via de mail worden dagelijks enkele vragen telefonisch beantwoord. Deze worden niet geregistreerd.

2.3 Servicedocumenten

Het Steunpunt mbo ziet informeren als een van zijn belangrijkste taken. Actuele ontwikkelingen die relevant zijn voor het mbo-veld communiceert het Steunpunt mbo meestal direct per e-mailnieuwsbrief, het 'Flitsbericht'. In oktober 2011 is de eerste 'Nieuwsbrief COE' verschenen. Dit is een maandelijkse nieuwsbrief voor alle contactpersonen COE waarin de nieuwste ontwikkelingen op het gebied van de centraal ontwikkelde examens bekend worden gemaakt. Het kan daarbij gaan om regelgeving, maar ook om geplande bijeenkomsten, belangrijke data in verband met de pilotexamens, etc. Deze nieuwsbrief wordt samengesteld door het Steunpunt mbo en het College voor Examens. Uitgebreider zijn de Servicedocumenten, waarin voor het mbo relevante informatie uit brieven van

OCW of andere beleidsstukken handzaam wordt samengevat en toegelicht of schematisch uiteen wordt gezet. Flitsberichten, nieuwsbrieven COE en Servicedocumenten zijn uiteraard ook via de website van het Steunpunt mbo beschikbaar. De Servicedocumenten worden daarnaast ook 'fysiek' verspreid tijdens conferenties, bijeenkomsten etc.

In 2012 publiceerde het Steunpunt mbo onderstaande Servicedocumenten:

- *Wijziging van het Examen- en kwalificatiebesluit beroepsopleidingen WEB vanwege o.a. examinering referentieniveaus mbo-2 en mbo-3 en herziening inrichting kwalificatiestructuur (aangevulde versie in verband met de brief aan de scholen van 9 januari 2012).* Dit document is een samenvatting van de brief die de minister op 9 januari 2012 naar de scholen heeft gestuurd, vooruitlopend op de wijziging op het examen- en kwalificatiebesluit WEB.
- *Nederlandse taal en rekenen en Engels na een eerder behaald diploma of een EVC-procedure.* In dit document worden de consequenties van de regelgeving over de generieke eisen voor Nederlands en rekenen voor de mbo-instellingen beschreven.
- *Matrix consequenties regelgeving taal en rekenen in EVC-procedures.* Een schematisch overzicht van de regelgeving over de generieke eisen Nederlands en rekenen en de gevolgen daarvan voor EVC-aanbieders.
- *Wetswijziging examen- en kwalificatiebesluit WEB en examenbesluit VO.* In dit document wordt een samenvatting gegeven van de publicatie in het Staatsblad van 23 april en de gevolgen daarvan voor het mbo.
- *Cohortenschema, versie juni 2012.* Naar aanleiding van de wetswijziging is een nieuw cohortenschema gemaakt, waarin per mbo-niveau, per cohort en per jaar van diplomering wordt beschreven wat de regels zijn voor het onderwijs, de examinering, de slaag-/zakbeslissing en het toezicht van de inspectie.
- *Dyslexie en dyscalculie in het mbo.* Naar aanleiding van het project Studiesucces met dyslexie en dyscalculie in het mbo is een overzicht gemaakt van veelgestelde vragen over dit onderwerp met antwoorden of een verwijzing naar vindplaatsen van de antwoorden.
- *Examinering generieke en beroepsspecifieke eisen taal en rekenen – cohorten vanaf 2010.* In dit document gaat het over de manier van examineren van de generieke eisen en de manier van examineren van de beroepsspecifieke eisen Nederlands, rekenen en moderne vreemde talen..
- *Vierde voortgangsrapportage implementatie referentieniveaus taal en rekenen.* Dit betreft een samenvatting van de op 19 december 2012 naar de Tweede Kamer verzonden vierde voortgangsrapportage over de invoering van de referentieniveaus.

2.4 Flitsberichten

Actuele ontwikkelingen die relevant zijn voor het mbo-veld, communiceert het Steunpunt mbo meestal direct per e-mailnieuwsbrief, het 'Flitsbericht'. Deze gaan doorgaans over een actueel onderwerp en kunnen op zeer korte termijn worden samengesteld en verspreid. Wordt duidelijk dat onderwijsinstellingen behoefte hebben aan extra toelichting op (actuele) ontwikkelingen, dan organiseert het Steunpunt mbo een zogeheten 'Flitsbijeenkomst'. In 2012 zijn 22 flitsberichten verstuurd.

2.5 Bijeenkomsten en conferenties

Flitsbijeenkomsten

Het Steunpunt mbo organiseert zogeheten 'flitsbijeenkomsten' zodra duidelijk wordt dat onderwijsinstellingen behoefte hebben aan extra toelichting op (actuele) ontwikkelingen. Vooral in de beginfase van het Steunpunt mbo bleek er bij scholen veel behoefte te zijn aan extra informatie.

In 2012 organiseerde het Steunpunt mbo - net als in 2010 en 2011 - één flitsbijeenkomst. Deze bijeenkomst ging over de Handreiking Referentiekader Moderne Vreemde Talen in het mbo. Deze flitsbijeenkomst had een dusdanige hoeveelheid aanmeldingen, dat besloten is deze twee keer te houden. Tijdens deze bijeenkomsten, beide op 10 februari 2012, gaf Marjo Jansen (OCW) een toelichting op de regelgeving en Marianne Driessen (CINOP) een toelichting op de ontwikkelde handreiking. Ester van Meeteren gaf een toelichting op de rol van het Steunpunt mbo hierbij.

De bijeenkomst werd bezocht door 263 deelnemers, afkomstig uit 60 verschillende reguliere mbo-instellingen en uit 22 niet-bekostigde instellingen.

De presentaties van Marjo Jansen, Marianne Driessen en Ester van Meeteren, werden na de bijeenkomst beschikbaar gesteld via de [site](#) van het Steunpunt mbo.

Conferenties

Het stimuleren en faciliteren van kennisdeling is een van de speerpunten van het Steunpunt mbo. De conferenties die het Steunpunt mbo in 2012 – al dan niet in samenwerking met andere partijen – organiseerde, boden instellingen hiertoe een platform. Hieronder een overzicht van de conferenties van het afgelopen jaar.

Regiobijeenkomsten Voorbeeldtoetsen Nederlands

Naar aanleiding van het verschijnen van voorbeeldtoetsen voor de instellingsexamen Nederlands – spreken, gesprekken voeren en schrijven heeft het Steunpunt mbo in samenwerking met Cinop en Cito 3 regionale bijeenkomsten georganiseerd in Den Bosch, Zwolle en Rotterdam op 15 maart, 19 maart en 13 april.

De drie regiobijeenkomsten zijn alle gestart met een gezamenlijk gedeelte waarin het Steunpunt mbo de regelgeving die betrekking heeft op de instellingsexamens heeft toegelicht, CINOP de inhoud van de voorbeeldtoetsen heeft besproken en Cito is ingegaan op het beoordelingsmodel bij de voorbeeldtoetsen. Vervolgens is men in drie groepen uiteen gegaan om drie aspecten van het instellingsexamen verder uit te diepen: de organisatie van het instellingsexamen taal, toetsconstructie en beoordelen van productieve taalvaardigheden.

Bij de bijeenkomsten zijn 230 deelnemers geweest uit onder andere 59 bekostigde instellingen en 26 niet-bekostigde instellingen.

Werkconferenties Examinering Nederlandse taal en rekenen

Net als in 2010 en in 2011 zijn er op 10 en 15 mei 2012 weer twee regionale werkconferenties Examinering georganiseerd in samenwerking met het College voor Examens ter voorbereiding op de invoering van de centraal ontwikkelde examens. Tijdens deze bijeenkomsten is ingegaan op de

pilotexamens in schooljaar 2012-2013 voor 2F en 3F. Tijdens deze conferenties is de nieuwe versie van het boekje Hoe?Zo! Centraal ontwikkelde examens Nederlandse taal en rekenen in het mbo gepresenteerd en de bijbehorende website www.COE-dossier.nl. Deze website maakt deel uit van de website van het Steunpunt mbo. Belangrijkste doel van deze conferenties, die vooral in het teken staan van de logistiek en de techniek van de examinering, is het uitwisselen van ervaringen tussen de mbo-instellingen.

De eerste bijeenkomst vond plaats op 10 mei in Eindhoven en de tweede op 15 mei in Zwolle. Aan beide bijeenkomsten tezamen namen 217 mensen deel. Van de bekostigde mbo-instellingen waren er onder de aanwezigen 63 vertegenwoordigd. De opbrengsten van deze werkconferenties zijn beschikbaar gesteld op de website van het Steunpunt mbo.

Conferenties Studiesucces met dyslexie en dyscalculie in het mbo

In het kader van het project Studiesucces met dyslexie en dyscalculie in het mbo zijn op 5 en 7 juni 2012 in samenwerking met de LPC en CINOP twee goed bezochte conferenties georganiseerd. Tijdens deze bijeenkomsten heeft de heer H. van Luit een inleiding gehouden over de wereld van de student met dyscalculie. Ameling Algra (OCW) heeft de regelgeving met betrekking tot de centrale examinering van studenten met een beperking toegelicht. De LPC en CINOP hebben de door hen ontwikkelde mbo-scan toegelicht. Verder waren er diverse workshops en presentaties.

De bijeenkomst van 5 juni vond plaats in Amersfoort en de conferentie van 7 juni vond plaats in Eindhoven. In totaal hebben aan beide bijeenkomsten 344 mensen deelgenomen afkomstig uit onder andere 61 bekostigde mbo-instellingen en 22 niet-bekostigde instellingen. Ook van deze conferenties zijn de opbrengsten gepubliceerd op de website van het Steunpunt mbo.

Conferentie 'Regels en ruimte'

Naar aanleiding van de vele vragen over de regelgeving en organisatie van de instellingsexamens Nederlands en moderne vreemde talen is op 8 oktober 2012 een conferentie over dit onderwerp gehouden, getiteld 'Regels en ruimte' in de Reehorst in Ede.

De conferentie had tot doel de mbo-instellingen te informeren over de keuzes en mogelijkheden rond de instellingsexamens en de deelnemers onderling kennis en ervaring te laten uitwisselen.

Na een inleidend centraal gedeelte, waarin gesproken is door de heer Heim Meijerink en mevrouw Teresa Wind (onderwijsinspectie) hebben ondersteunende organisaties in de ochtend 8 verschillende masterclasses verzorgd. In de middag zijn door mbo-instellingen 12 verschillende workshops verzorgd. Deze workshops - vrijwel allemaal verzorgd door mbo-docenten - zijn allemaal twee keer uitgevoerd.

De onderwerpen die in de masterclasses en workshops aan de orde kwamen, waren onder andere toetsconstructie, koppelen van het generieke taalexamen aan de beroepscontext, ter plekke beoordelen van een taalprestatie van een student, beleid van de school.

De bijeenkomst is heel goed bezocht. In totaal zijn 402 mensen geweest, afkomstig uit 67 bekostigde mbo-instellingen en 31 niet-bekostigde instellingen

Landelijke rekenconferentie 'Alledaags Rekenen'

Op 21 november 2012 organiseerde het Steunpunt mbo samen met de MBO-Academy de landelijke rekenconferentie 'Alledaags rekenen'. Tijdens deze conferentie hebben circa 30 mbo-instellingen (soms samen met ondersteuningsinstellingen) workshops gegeven. Ook was er de gehele dag een

beurs waarop uitgevers, nascholingsinstellingen en anderen hun rekenmaterialen presenteerden. Ook was er een speciale presentatieronde voor de standhouders op de beurs. De conferentie werd bezocht door 335 deelnemers.

De presentaties die tijdens de conferentie zijn gehouden, zijn direct na de conferentie gepubliceerd op de website van het Steunpunt mbo.

En verder

In verband met de invoering van centrale examinering heeft het College voor Examens, soms in samenwerking met Cito, diverse bijeenkomsten georganiseerd. Het gaat dan om bijeenkomsten voor contactpersonen COE of toetsleiders / portal accountbeheerders in verband met evaluatie van (pre-)pilotexamens, voorlichting over Examentester, voorlichting over de pilotexamens 2012-2013. Tijdens deze bijeenkomsten is altijd iemand van het Steunpunt mbo aanwezig voor het beantwoorden van vragen over de kaders en regelgeving.

2.6 Netwerken

De netwerken taal en rekenen zijn van groot belang voor het Steunpunt mbo. Ze bieden een platform om docenten direct en actief te betrekken bij ontwikkeling en uitvoering van beleid. De grootste opbrengst van de netwerken zijn de netwerken zelf. De netwerken komen bij elkaar zo vaak als daaraan behoefte is: de bijeenkomsten zijn altijd een middel, nooit een doel op zich. Sinds november 2011 is er ook een netwerk Contactpersonen COE met dezelfde doelstellingen als de netwerken taal en rekenen, namelijk kennisdeling en het vergroten van de betrokkenheid.

Netwerken taal

Het Steunpunt mbo stimuleert en faciliteert de samenhang tussen de reeds bestaande taalnetwerken van ITTA (Mbo Taalcoach Academie), MBO Raad (Platform Taal in mbo) en SLO (Netwerk Taal). Dit heeft geleid tot een 'Denktank Taal'. Op deze manier worden alle doelgroepen 'bediend': taaldocenten, taalcoaches en managers en beleidsmedewerkers. De drie netwerken trokken ook samen op bij de conferentie 'Regels en ruimte', die op 8 oktober 2012 werd georganiseerd in samenwerking met het Steunpunt mbo en de Steunpunt Academie.

Netwerken rekenen

Het doel van deze door het Steunpunt mbo gecoördineerde netwerkstructuur is op de eerste plaats het delen en verspreiden van kennis. Hiertoe bestaat 'Rekenen in mbo' uit drie lagen:

- een 'pioniersgroep' van ca. tien ROC's die een voortrekkersrol vervullen als het gaat om de ontwikkeling en uitvoering van rekenbeleid. Deze pioniersgroep is in 2012 zes keer bij elkaar gekomen, onder leiding van het Steunpunt mbo.
- drie regionale subnetwerken die langzaamaan ook steeds meer met de implementatie van rekenen in de instellingen aan de slag zijn en daarbij graag positieve en negatieve ervaringen uitwisselen.
- een expertgroep, met daarin vertegenwoordigers van ondersteunende organisaties als CINOP en het Freudenthal Instituut.

Het Steunpunt mbo organiseerde in 2012 drie series bijeenkomsten van de regionale subnetwerken: in januari, april en oktober. Daaraan namen achtereenvolgens 136, 133 en 80 mensen deel, die afkomstig waren uit 62 verschillende bekostigde mbo-instellingen en 8 niet-bekostigde instellingen.

Netwerk contactpersonen COE

Het netwerk contactpersonen COE is in 2012 twee keer bij elkaar geweest. Op de eerste bijeenkomst (op 19 april 2012) stond de logistieke organisatie van de centrale examens centraal. Twee ROC's hebben een presentatie gehouden, waarover uitgebreid gediscussieerd is in groepen. Op deze bijeenkomst zijn 63 personen geweest. De tweede bijeenkomst was op 13 november 2012. Tijdens deze bijeenkomst stond het uitbesteden van de centrale examens centraal, evenals de organisatie van de afnameplanning van de examinering met verschillende digitale producten. Ook de uitwisseling van ervaringen was onderwerp van gesprek.

2.7 Implementatie 'Intensivering Nederlandse taal en rekenen mbo'

In november 2009 werd de 'Regeling intensivering Nederlandse taal en rekenen mbo' gepubliceerd. Deze regeling maakt deel uit van de campagne van het ministerie van OCW om samen met de onderwijsinstellingen te bereiken dat leerlingen in alle onderwijssectoren beter gaan presteren in Nederlandse taal en rekenen. In het kader van deze regeling wordt tot en met 2013 jaarlijks ruim 50 miljoen euro aan mbo-instellingen ter beschikking gesteld om het taal- en rekenniveau van deelnemers te vergroten.

Implementatie in jaarverslagen

Instellingen die voor deze financiering in aanmerking willen komen, moesten in 2010 een implementatieplan taal en rekenen mbo indienen. Hierin beschrijft de instelling hoe het taal- en rekenbeleid wordt ontwikkeld, waaraan de extra financiële middelen worden besteed en hoe de effecten van de extra onderwijsinspanningen worden gemeten. Instellingen beslissen zelf hoe zij de extra middelen investeren (extra onderwijstijd, aanpassingen in didactiek en pedagogiek, professionalisering docenten). Wel verwacht OCW dat instellingen hun uitgaven in het kader van de regeling jaarlijks verantwoorden.

Zoals het Steunpunt mbo in 2010 de implementatieplannen van de instellingen heeft geanalyseerd, heeft het Steunpunt mbo, net als in 2011, in 2012 een analyse gemaakt van de jaarverslagen. Hierbij is gekeken naar de zichtbaarheid van taal en rekenen in de jaarverslagen, de voortgang van de implementatie en waar mogelijk naar de effecten van taal- en rekenbeleid op de resultaten van de deelnemers. De rapportage van deze analyse is als bijlage opgenomen bij dit verslag.

Bijlage 1

De 'Rapportage analyse jaarverslagen taal & rekenen mbo' bevat de resultaten van de analyse van de ingediende jaarverslagen over 2011.

2.8 Implementatie Centraal Ontwikkelde Examens

Eind 2009 stuurde de toenmalige staatsecretaris van OCW, Van Bijsterveldt, een brief aan de Tweede Kamer waarin het besluit werd toegelicht om voor het mbo centraal ontwikkelde examens in te voeren voor taal en rekenen. Het voordeel daarvan is dat 'de samenleving' veel vertrouwen heeft in centrale examens, dat deze examens goed te vergelijken zijn met de examens voor het voortgezet onderwijs en dat de kwaliteit van de examens geborgd kan worden. De centraal ontwikkelde examens, die digitaal worden afgenomen, worden geleidelijk, en in nauwe samenwerking met het veld, geïmplementeerd. In het schooljaar 2013/2014 moeten taal en rekenen op mbo-4 centraal worden geëxamineerd.

Volgens de CvE-brochure 'Naar centraal ontwikkelde examens Nederlandse taal en rekenen' heeft de invoering van centraal ontwikkelde examens veel gevolgen voor mbo-instellingen:

- *Inhoudelijk:* Meet de toets wat hij moet meten en is de juiste cesuur vastgesteld?
- *Technisch:* Wat moet er gebeuren om op alle onderwijsinstellingen de COE's met de ontwikkelde examensoftware af te kunnen nemen (ICT-voorzieningen, hardware, software)?
- *Organisatorisch:* Wat moet er binnen de onderwijsinstellingen georganiseerd worden om centraal ontwikkelde examens af te nemen (denk aan: het plannen en organiseren van de examens, het organiseren van de correcties en het omzetten van scores in cijfers)?
- *Procedureel:* Welke regels moeten er volgens het Examenbesluit Beroepsopleidingen WEB opgesteld.

Het Steunpunt taal en rekenen mbo is nauw betrokken bij de informatievoorziening rondom de invoering van centraal ontwikkelde examens. Het Steunpunt mbo maakt deel uit van de werkgroep COE, waarin invoeringszaken worden besproken en waarin de vergaderingen van de Stuurgroep COE worden voorbereid.

Contactpersonen

Het Steunpunt mbo is sinds 2011 verantwoordelijk voor het bijhouden van de registratie van instellingscontactpersonen. De invoering van centraal ontwikkelde digitale examens taal en rekenen in het mbo vraagt om goede samenwerking tussen verschillende betrokkenen binnen de instelling. Examenorganisatie, ICT-voorzieningen, beleid en onderwijs moeten in een nauw en zorgvuldig samenspel worden ingericht. De organisatie- en communicatiestructuur van instellingen verschilt enorm. Het is daarom belangrijk dat er per instelling een contactpersoon is, één aanspreekpunt voor alle zaken die betrekking hebben op centraal ontwikkelde examens. Zij of hij weet welke informatie voor wie van belang is en kan er dan ook voor zorgen dat alle essentiële informatie tijdig op de juiste plaatsen en bij de juiste personen binnen de instelling terechtkomt. De informatievoorziening van het Steunpunt mbo rondom COE richt zich in de eerste plaats op de contactpersonen. Zie ook het stukje over het netwerk contactpersonen COE (H 2.6) en de nieuwsbrief COE.

Nieuwsbrief COE

Met de nieuwsbrief COE aan bovengenoemde contactpersonen bereikt het Steunpunt mbo snel en effectief degenen die binnen instelling aanspreekpunt/coördinator zijn voor de implementatie van centraal ontwikkelde examens. De contactpersonen worden in deze e-mailnieuwsbrieven bijgepraat over relevante ontwikkelingen, opgeroepen om mee te denken over bijvoorbeeld de pilot-examens of

geattendeerd op speciale bijeenkomsten over centrale examinering. Vanaf oktober 2011 wordt maandelijks een nieuwsbrief COE verspreid onder de contactpersonen. In totaal zijn van november 2011 tot november 2012 twaalf nieuwsbrieven verspreid.

Bijeenkomsten

Tijdens speciale (regionale) bijeenkomsten informeert het College voor Examens, soms in samenwerking met het Steunpunt mbo, betrokkenen/contactpersonen over nieuwe ontwikkelingen of andere relevante zaken op het gebied van het implementatietraject centrale examinering. Het Steunpunt mbo is altijd bij deze bijeenkomsten aanwezig om vragen te beantwoorden en toelichting te geven op de kaders en regels rond de implementatie van de centraal ontwikkelde examens.

2.9 Ondersteuning moderne vreemde talen (MVT)

De positie van moderne vreemde talen, en dan met name het Engels, in het mbo vertoont overeenkomsten met die van Nederlandse taal en rekenen. Ontwikkelingen in het landelijk beleid deden verwachten dat de behoefte aan informatie en uitwisseling verder zou toenemen. Vanaf 1 november 2010 heeft het Steunpunt mbo daarom de taak gekregen mbo-instellingen ook te ondersteunen op het gebied van de moderne vreemde talen. In verband daarmee beschikt het Steunpunt mbo vanaf dat moment voor 0,3 fte over een speciale mvt-adviseur. De activiteiten van de mvt-adviseur concentreren zich rond drie taken:

- helpdesk en website
- bijeenkomsten en presentaties
- signalering vraagstukken vanuit het mbo-werkveld naar instanties zoals OCW en de onderwijsinspectie.

De vragen die bij het Steunpunt mbo binnenkomen en de informatiebehoefte die tijdens bijeenkomsten blijkt, hangen vooral samen met de veranderde plaats van de mvt in de kwalificatiedossiers vanaf schooljaar 2011-2012 en de examinering van generieke en (beroeps)specifieke mvt-eisen. Daarnaast bestaat er een grote informatiebehoefte over het toezichtskader van de onderwijsinspectie. Er is sprake van onzekerheid over wat er precies wordt verwacht vanuit de regelgeving en in het inspectietoezicht. Scholen zoeken in hun vragen aan het Steunpunt mbo bevestiging van hun interpretatie van de regelgeving. Daarnaast leiden landelijke beleidsontwikkelingen tot vragen: de opname vanaf 2012 van Engels als generieke eis voor mbo-4 in de dossiers, de wijze waarop generiek Engels in de examen- en uitslagregeling wordt opgenomen en de aankondiging dat er voor mbo-4 op termijn sprake zal zijn van centrale examinering Engels.

2.10 Projecten en producten

Het Steunpunt taal en rekenen mbo initieert activiteiten waarmee een impuls wordt gegeven aan de intensivering van het taal- en rekenonderwijs in mbo-instellingen. Soms ontwikkelt het Steunpunt mbo in het kader daarvan zelf ondersteunende instrumenten, maar meestal wordt de ontwikkeling van producten of diensten – in nauwe samenwerking met het Steunpunt mbo – uitbesteed aan derden.

- *Taal de Baas*

Taal de Baas, het digitale diagnostische en remediërende programma voor lezen, luisteren en woordenschat in het mbo is gebruiksvriendelijker ingericht. 'Taal de baas' is ontwikkeld door ITTA, Bureau ICE en Tremani in opdracht van het Steunpunt mbo. Met het programma wordt eerst een diagnose van de taalvaardigheden lezen, luisteren en woordenschat gesteld en vervolgens worden taaloefeningen op maat geboden. Een student kan met Taal de baas individueel (tijd- en plaats onafhankelijk) aan het werk. Het programma kan gebruikt worden naast bestaande toetsen en methodes. Taal de baas is (vooralsnog) gratis te gebruiken door alle beroepsopleidingen. Na een gebruikersonderzoek is in 2012 het programma verbeterd en gebruiksvriendelijker geworden. Zo kan bijvoorbeeld een toets onderbroken worden om later weer te worden opgestart, kunnen meer docenten de resultaten van een lesgroep bekijken, kan een gebruiker van het programma gemakkelijker de eigen vorderingen bijhouden, enz. Uit het gebruikersonderzoek is verder gebleken dat het programma het best tot zijn recht komt als het wordt ingezet in de context van studieondersteuning/extra lessen voor taalzwakke mbo studenten.

In november 2012 zullen de verbeteringen in vier regionale bijeenkomsten worden toegelicht en kunnen gebruikers hun ervaringen met elkaar delen.

- *Bouwstenen voor leesbevordering*

De docentengids 'Competent in leesbevordering' is beschikbaar sinds eind september 2010. In opdracht van het Steunpunt mbo voert CINOP momenteel een vervolgproject 'Bouwstenen voor leesbevordering' uit. Het project omvat tien bouwstenen; deze worden ontwikkeld in samenwerking met mbo-scholen en bibliotheken, de Stichting Lezen en het Kenniscentrum Calibris. Een belangrijk doel is te bevorderen dat studenten meer, beter en met plezier gaan lezen. Bovendien zijn de bouwstenen erop gericht de studenten zo toe te rusten, dat zij in hun toekomstig beroep bijdragen aan leesbevordering in kinderopvang en onderwijs. Docenten van de opleidingen PW en OA kunnen individueel of in teamverband deelnemen aan bijeenkomsten en workshops op maat voor lezen en leesbevordering. Een stuurgroep – waarin onder meer een vertegenwoordiging van de BTG Zorg en Welzijn, een vertegenwoordiger van het Kenniscentrum (Calibris) en een docent Zorg en Welzijn - volgt het project op hoofdlijnen.

- *Aanbodoverzicht taal en rekenen en mvt*

In opdracht van het Steunpunt mbo inventariseerde [Actis Advies](#) het aanbod aan leermiddelen, toetsen, volgsystemen, nascholing en (beleids)ondersteuning op het gebied van taal en rekenen in het mbo. De eerste versie hiervan stamt uit 2009. Begin 2010 verscheen een update, waarin ook mvt is opgenomen. Een nieuwe, webbased versie is mei 2011 opgeleverd en beschikbaar op www.aanbodoverzichttaalenrekenen.nl. Er kan geselecteerd worden op schoolsoort (vo, mbo en ve), op vakgebied (taal, rekenen, mvt) en op categorie (beleidsondersteuning, leermiddelen, nascholing, toetsen, volgsystemen). Onderhoud en actualiseren kan permanent plaatsvinden en is minder bewerkelijk geworden. Aanbieders leveren via de website zelf de informatie over hun aanbod aan. Na een (wekelijkse) check door het Steunpunt mbo wordt de nieuwe informatie voor bezoekers zichtbaar.

- *ffRekenen*

In het voorjaar van 2011 is op www.ffrekenen.nl een demoversie beschikbaar gekomen van

ffRekenen (eerdere werktitel 'GoedRekenen'). ffRekenen wordt in opdracht van het Steunpunt mbo ontwikkeld door APS, Hogeschool Utrecht, Stichting Alfabeten en Stichting Expertisecentrum ETV.nl. 'ffRekenen' is een webbased leermiddel waarmee jongeren en jongvolwassenen met een taal- en rekenachterstand op een voor hen effectieve en aansprekende manier de rekenvaardigheid kunnen verhogen. In opdracht van het Steunpunt mbo is het programma in 2012 doorontwikkeld. In november verschenen 18 nieuwe leerstofeenheden en 37 themavraagstukken in 5 varianten.

- Toetsformats en voorbeeldtoetsen productieve vaardigheden Nederlandse taal*

In 2010 werd het initiatief genomen voor de ontwikkeling van voorbeeldtoetsen productieve vaardigheden taal, gericht op de instellingsexamens schrijven, spreken en gesprekken voeren op de niveaus 2F en 3F van het Referentiekader Nederlandse taal. Het doel is docenten Nederlands een handreiking te bieden bij die vaardigheden die ook na invoering van centrale examinering taal en rekenen onderdeel blijven van het instellingsexamen. De toetsformats en voorbeeldtoetsen zijn, in opdracht van het Steunpunt mbo, ontwikkeld door Cito en CINOP. In november 2011 is het eerste deel van de ontwikkelde producten beschikbaar gekomen op de website van het Steunpunt mbo. Het gaat om toetsformats, enkele toetsvoorbeelden en de handleiding bij de formats en voorbeelden. In januari 2012 zijn deze formats aangevuld met beoordelingsmodellen en een praktische handreiking voor de ontwikkeling van toetsen voor instellingsexamens Nederlands.
- Handreiking bij Referentiekader Moderne Vreemde Talen in het mbo*

Het 'Referentiekader Moderne Vreemde Talen in het mbo' is in opdracht van OCW door CINOP ontwikkeld. Het is op 30 september 2010 op de website van het Steunpunt mbo gepubliceerd. In de loop van 2012 is dit referentiekader opgenomen in de regelgeving voor het mbo. In opdracht van het Steunpunt mbo heeft CINOP een handreiking ontwikkeld bij het referentiekader. De Handreiking is bedoeld als een handvat en beschrijft voor een breed publiek op een toegankelijke en heldere manier wat er wordt bedoeld met de ERK-niveaus in het mbo. Elk niveau wordt beschreven met behulp van descriptoren (toelichtende schalen), ook wel can-do-statements, omdat het korte, kernachtige omschrijvingen zijn van wat iemand kan in een vreemde taal. De descriptoren van het *Referentiekader MVT in het mbo* zijn, net als het ERK, ingedeeld in vijf vaardigheden: luisteren, lezen, gesprekkenvoeren, spreken en schrijven. De Handreiking is gratis ter beschikking gesteld van de scholen en te downloaden van de site van het Steunpunt mbo.
- Vakbegrip*

Vakbegrip is door de CED-Groep ontwikkeld in opdracht van het Steunpunt mbo en is gebaseerd op de strategieën van Nieuwsbegrip en Nieuwsrekenen. Het zijn aanvullende leerlijnen die naast de reguliere lesmethodes gebruikt kunnen worden.

Voor de sectoren Techniek en Handel & Economie zijn teksten met opdrachten voor begrijpend lezen en woordenschatlessen beschikbaar. Voor Zorg & Welzijn (inclusief Sport en Bewegen) zijn er rekenopgaven. De doelgroep bestaat uit mbo-studenten die toegeleid moeten worden naar niveau 2F van de Referentieniveaus Nederlands en rekenen. Het programma wordt iedere drie weken aangevuld met nieuwe lessen. De teksten met bijbehorende opdrachten zijn gratis te downloaden van de website www.vakbegrip.nl. De website is sinds april 2012 online en is sinds die tijd ca. 17.000 keer bezocht door ca. 2000 unieke bezoekers.

- *Studiesucces met dyslexie en dyscalculie in het mbo*
In 2012 hebben de landelijke pedagogische centra en CINOP, in opdracht van het Steunpunt mbo, gezamenlijk het project Studiesucces met dyslexie en dyscalculie in het mbo uitgevoerd. Dit heeft geresulteerd in twee landelijke conferenties, een servicedocument met veel gestelde vragen en een mbo-scan. Met deze scan kunnen scholen zelf de stand van zaken met betrekking tot dyslexie en dyscalculie in kaart brengen. Bij deze mbo-scan wordt een gratis studiemiddag aangeboden met een adviseur van de LPC of CINOP. De scan is online toegankelijk via de website van het Steunpunt mbo. Na invullen van de scan krijgen scholen een automatische terugkoppeling over de stand van zaken.
- *COE in de praktijk*
CINOP verzamelt in opdracht van het Steunpunt mbo goede voorbeelden op het gebied van de (logistieke) organisatie van de centraal ontwikkelde examens taal en rekenen. Bij elke stap die beschreven is in het COE-dossier (www.coedossier.nl) zijn voorbeelden gezocht. Hiervan zijn filmpjes gemaakt, die getoond worden, of er worden documenten beschikbaar gesteld. In november 2012 zullen deze praktijkvoorbeelden in het COE-dossier gepubliceerd worden.
- *Volgens Bartjens,*
In het najaar van 2011 en in het voorjaar van 2012 zijn twee specials van het tijdschrift Volgens Bartjens gepubliceerd voor het vo en het mbo. Volgens Bartjens is een tijdschrift voor rekendocenten in het primair onderwijs. In deze speciale uitgaven voor vo en mbo stond de stand van zaken op het gebied van regelgeving, inhoud en praktijk van het rekenonderwijs in het vo en mbo centraal. Het Steunpunt mbo heeft deze uitgaven gefinancierd en meegewerkt aan de redactie van de specials. De twee afleveringen zijn in veelvoud naar alle locaties van het vo en het mbo verstuurd.
- *Portaal Taal & Rekenen*
Samen met Kennisnet legde het Steunpunt mbo in 2010 de grondslag voor het [Portaal Taal en Rekenen mbo](#), een virtuele 'marktplaats' voor digitaal leermateriaal voor taal- en rekenonderwijs in het mbo. Gebruikers kunnen hier terecht om lesmateriaal te zoeken of om zelf ontwikkeld materiaal te uploaden. Net als in 2011 zijn ook in 2012 diverse workshops voor docenten gehouden om met Portaal te leren werken. Tevens is hard gewerkt aan het bekend maken van Portaal in het mbo-veld. Het Steunpunt mbo levert twee moderatoren, een voor taal en een voor rekenen. In 2012 is gestart met het omzetten van het Portaal naar Wikiwijs. De verwachting is dat dit eind 2012 gereed zal zijn.

2.11 Marktplaats mbo

Marktplaats mbo is een kennisplatform voor docenten en managers in het mbo-onderwijs. Beleidsmakers en docenten in het mbo kunnen hier putten uit een grote collectie praktijkvoorbeelden, documenten, artikelen, beleidsnotities, lesmateriaal, filmmateriaal en links. Alle informatie is overzichtelijk gerubriceerd in hoofd- en subcategorieën. Er is een hoofdcategorie 'talen' en een

hoofdcategorie 'rekenen'. Via de subcategorieën kan worden gezocht op o.a. beleid, toetsing, lesmaterialen, interessante links. Bronnen kunnen worden geplaatst door instellingen, kenniscentra en bedrijven en worden op relevantie beoordeeld door moderatoren. Het Steunpunt mbo draagt bij met twee actieve moderatoren, één voor talen en één voor rekenen. Het betreft dezelfde twee personen als de moderatoren voor het Portaal taal en rekenen mbo. Daarmee is ook een goede afstemming tussen Portaal en Marktplaats mbo gewaarborgd.

In 2011 heeft de voorbereiding van de invoering van centrale examinering veel nieuwe bronnen op marktplaats mbo opgeleverd. Ook beleidsontwikkelingen op het gebied van de moderne vreemde talen in het mbo geven aanleiding tot documenten-uploads. Maar marktplaats mbo bevatte ook veel praktische bronnen: ca. een kwart (rekenen) tot een derde (taal) van de recente bronnen op de mbo-marktplaats bestond uit lesmateriaal. In 2012 is dit materiaal zoveel mogelijk overgezet naar het Portaal taal en rekenen.

2.12 Presentaties

Tot de informatietaak van het Steunpunt mbo behoort ook het letterlijk 'brengen' van nieuws. De adviseurs van het Steunpunt mbo zijn regelmatig op locatie 'bij derden'. Dat kunnen bijeenkomsten zijn van de taal- en rekennetwerken, maar ook sessies van individuele mbo-instellingen of kenniscentra.

Hieronder (in willekeurige volgorde) een aantal instellingen en organisaties waarbij het Steunpunt mbo in 2012 een presentatie verzorgde (los van de netwerken en de taal-, reken- en CvE-conferenties):

- Netwerk EVC
- Docentendag KC Handel
- Conferentie AMN
- Werkgroep Examinering KC Handel
- Taalweb Den Haag
- Conferentie Thieme Meulenhoff
- ROC van Amsterdam
- ROC Rijn IJssel
- SBB
- SLO

2.13 Samenwerking met 'derden'

De activiteiten van het Steunpunt mbo zijn onderdeel van een breed scala aan initiatieven waarmee het ministerie van OCW de prestaties van studenten op het gebied van taal en rekenen wil verbeteren. Het Steunpunt mbo werkt dan ook nauw samen met andere organisaties die, in opdracht van OCW, actief zijn op het gebied van taal en rekenen.

Met de [MBO Raad](#) overlegt het Steunpunt mbo zowel op bestuurlijk als inhoudelijk niveau. Met het procesmanagement MBO 2010 / MBO15 vindt, alleen al door de organisatorische verwevenheid en de fysieke nabijheid, voortdurend informatie-uitwisseling en overleg plaats. Dat geldt ook voor het [Steunpunt taal en rekenen vo](#) en sinds 2012 ook het [Steunpunt taal en rekenen ve](#) waarmee nauw wordt samengewerkt.

Hieronder een overzicht van overige organisaties (in willekeurige volgorde) waarmee het Steunpunt mbo een structureel samenwerkingsverband heeft.

- *Ministerie van OCW*
Het [ministerie van OCW](#) is opdrachtgever van het Steunpunt mbo. Het Steunpunt mbo heeft voor het ministerie ook een radarfunctie: wat speelt er in de instellingen op het gebied van taal en rekenen dat van belang is voor de beleidsontwikkeling en beleidsuitvoering?
- *Nationaal Expertisecentrum Leerplanontwikkeling (SLO)*
In opdracht van het ministerie van OCW coördineert SLO het project [Inhaalslag Taal en rekenen](#). In dit project werken partijen samen die ondersteuning bieden op het gebied van de nieuwe regelgeving rondom taal en rekenen. In dit verband wordt een aantal keer per jaar een 'Instellingenoverleg' georganiseerd. Het Steunpunt mbo participeert in dit overleg. Daarnaast is regelmatig overleg met SLO gericht op afstemming van informatie en advies over de ontwikkelingen rond taal en rekenen. SLO beheert de OCW-website [www.taalenrekenen.nl](#) over de referentieniveaus en doorlopende leerlijnen taal en rekenen. Het Steunpunt mbo neemt deel in de redactieraad. De SLO participeert ook in de denktank taal.
- *College voor Examens (CvE)*
Het [CvE](#) is verantwoordelijk voor de centrale examens rekenen en taal in het mbo en daarmee ook voor de invoering van centraal ontwikkelde examens. Het Steunpunt mbo en het CvE hebben intensief overleg over het informeren hierover van de mbo-instellingen. Het CvE organiseert de werkgroep COE, waarin het Steunpunt mbo participeert. Zodra er nieuwe informatie beschikbaar is vanuit het CvE, wordt dit (door middel van een Flitsbericht) door het Steunpunt mbo aan de scholen gecommuniceerd. Het Steunpunt mbo onderhoudt het bestand contactpersonen COE. Daarnaast organiseren CvE en Steunpunt mbo samen bijeenkomsten over de implementatie van de COE en sinds november 2012 netwerkbijeenkomsten voor contactpersonen COE.
- *Cito*
[Cito](#) ontwikkelt in opdracht van het College voor Examens de centraal ontwikkelde examens (COE) voor taal en rekenen. Cito en Steunpunt mbo nemen beide deel aan de werkgroep COE. Daarnaast ontwikkelt Cito in samenwerking met CINOP voorbeeld instellingsexamens voor Nederlandse taal (spreken, gesprekken voeren en schrijven blijven onderdeel van het instellingsexamen in het mbo). Cito was ook betrokken bij de organisatie van de taalconferentie 'Regels en ruimte'.
- *MBO Raad*
De [MBO Raad](#) vertegenwoordigt de belangen van de bekostigde mbo-instellingen. Over de ontwikkelingen rond taal en rekenen is veelvuldig contact tussen het Steunpunt mbo en de MBO Raad.
- *Expertisecentrum Beroepsonderwijs (ECBO)*
[ECBO](#) onderzoekt (de effecten van) taal- en rekenbeleid in het mbo. In 2011/2012 heeft een onderzoek plaatsgevonden naar de professionalisering van rekendocenten. Het Steunpunt mbo zit in de klankbordgroep.
- *Steunpunt taal en rekenen vo*
Sinds februari 2010 is het Steunpunt taal en rekenen vo actief. Bestuurlijk is dit Steunpunt bij dezelfde stichting ondergebracht als het Steunpunt taal en rekenen mbo. Beide Steunpunten zijn

op dezelfde locatie gehuisvest en werken nauw samen. Wekelijks is er werkoverleg en ook tussendoor is er veel contact.

- *Steunpunt taal en rekenen ve*
Sinds januari 2012 is het Steunpunt taal en rekenen ve gestart. Ook dit Steunpunt is bestuurlijk ondergebracht bij de Stichting Innovatie Beroepsonderwijs en op dezelfde locatie als de steunpunten mbo en vo gehuisvest. Wekelijks is er werkoverleg en er wordt veel samengewerkt.
- *Steunpunt taal en rekenen po, sectorraden (po, vo, mbo en aoc)*
Naast de contacten met het Steunpunt taal en rekenen via het instellingenoverleg dat door de SLO wordt georganiseerd, is er in 2012 ook sprake geweest van periodiek overleg tussen vertegenwoordigers van de drie steunpunten po, vo en mbo en de betrokken sectorraden. Het overleg betrof afstemming van activiteiten en informatie-uitwisseling over de positie van taal en rekenen in de verschillende sectoren en in het beleid.

Verder onderhield het Steunpunt mbo in 2012 contact met:

- [APS](#)
APS neemt deel aan de expertgroep Rekenen. Daarnaast ontwikkelt APS in samenwerking met derden een digitaal leermiddel voor zwakke rekenaars: *ffRekenen*. Ook heeft APS 'rekenposters' ontwikkeld die door de Steunpunten vo en mbo naar de vo- en mbo-instellingen zijn verstuurd. APS participeerde ook in het project Studiesucces met dyslexie en dyscalculie in het mbo.
- [Bureau ICE](#)
Bureau ICE ontwikkelt toetsen voor taal en rekenen. Hierover vindt overleg plaats en daarnaast verzorgt Bureau ICE regelmatig workshops tijdens bijeenkomsten van het Steunpunt mbo. Bureau ICE is tevens een van de ontwikkelaars van het diagnostiserend/remediërend programma Taal de baas dat in mei 2011 werd gelanceerd. Scholen kunnen met het aanschaffen van een helpdeskliecentie gebruik maken van de helpdesk van Bureau ICE. .
- [CED-Groep](#)
CED-Groep heeft in opdracht van het Steunpunt mbo samen met Ideeën & Media het instrument ICO ontwikkeld waarvan de ontwikkeling in 2011 nog doorliep. Dit project is in 2012 stop gezet. In 2012 heeft de CED-groep het product Vakbegrip ontwikkeld in opdracht van het Steunpunt mbo.
- [CINOP](#)
Steunpunt mbo en CINOP hebben regelmatig contact. CINOP participeert in de door het Steunpunt mbo georganiseerde Expertgroep Rekenen en de Denktank Taal. CINOP was ook medeorganisator van de taalconferentie 'Regels en ruimte!' CINOP werkt samen met Cito aan de ontwikkeling van bovengenoemde voorbeeld instellingsexamens Nederlandse taal. Daarnaast heeft CINOP in 2011 in opdracht van het Steunpunt mbo een praktische handreiking geschreven voor mvt-taaldocenten die aansluit op het Referentiekader MVT dat in het najaar van 2010 via het Steunpunt mbo beschikbaar is gesteld aan het mbo en dat inmiddels in de regelgeving is opgenomen. Driemaal per jaar organiseert CINOP bijeenkomsten voor beleidsmakers mvt van mbo-instellingen onder de noemer Platform MVT. De adviseur mvt is daarbij steeds aanwezig, zij is ook een regelmatige spreker tijdens deze bijeenkomsten.
- [CPS](#)

CPS heeft samen met overige LPC en CINOP deel uitgemaakt van de projectgroep rond het project Studiesucces met dyslexie en dyscalculie in het mbo.

- [Freudenthal Instituut](#)

Het Freudenthal Instituut participeert in de Expertgroep Rekenen en draagt bij aan bijeenkomsten van het Steunpunt mbo.

- [Ideeën en Media](#)

I&M heeft samen met CED-Groep in opdracht van het Steunpunt mbo het digitale instrument ICO ontwikkeld. ICO ondersteunde instellingen bij het schrijven, uitvoeren en evalueren van hun implementatieplannen. In 2011 is dit instrument verfijnd in verband met de ondersteuning bij de verslaglegging over de implementatie van de referentieniveaus taal en rekenen. In 2012 is dit project stop gezet.

- [ITTA](#)

ITTA participeert in de Denktank Taal en verzorgt regelmatig workshops en presentaties tijdens bijeenkomsten van het Steunpunt mbo. ITTA was medeorganisator van de conferentie 'Regels en ruimte' en is een van de ontwikkelaars van het diagnostiserend/remediërend taalprogramma Taal de Baas dat in mei 2011 werkt gelanceerd. Het Steunpunt mbo verzorgt regelmatig presentaties tijdens de bijeenkomsten van ITTA's MBO Taalcoach Academie.

- [Kennisnet](#)

Kennisnet ontwikkelde samen met het Steunpunt mbo het Portaal taal en rekenen mbo. Er is regelmatig contact over beheer en onderhoud. Kennisnet heeft in opdracht van het Steunpunt mbo verschillende workshops gegeven voor docenten over het gebruik van Portaal taal en rekenen. Docenten gingen tijdens deze workshops zelf aan de slag met het zoeken, arrangeren en delen van materiaal.

- [KPC-groep](#)

KPC-groep was de hoofdaannemer van het door het Steunpunt mbo geïnitieerde project Studiesucces met dyslexie en dyscalculie in het mbo, dat in 2012 is uitgevoerd.

- [NVORWO](#)

De NVORWO ontwikkelt in opdracht van het ministerie van OCW een protocol Dyscalculie voor het vo en het mbo. Het Steunpunt mbo is vertegenwoordigd in de klankbordgroep.

De NVORWO heeft in samenwerking met het Steunpunt mbo in 2011 en 2012 twee specials uitgegeven van het tijdschrift Volgens Bartjens, Dit is een tijdschrift over reken- en wiskundeonderwijs, dat normaal gesproken vooral voor het basisonderwijs wordt gemaakt. Het Steunpunt mbo was vertegenwoordigd in de redactie van de specials.

- [S-BB/Kenniscentra Beroepsonderwijs Bedrijfsleven](#) is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van de kwalificatiedossiers, een belangrijk onderdeel van de beroepsgerichte kwalificatiestructuur van het mbo. Er is met S-BB contact over de plaats van taal en rekenen en moderne vreemde talen in de kwalificatiedossiers. Het Steunpunt mbo heeft presentaties gegeven tijdens bijeenkomsten van Kenniscentra.

3 Afsluiting

Het Steunpunt mbo constateert verheugd dat scholen hard werken aan de invoering van een taal- en rekenbeleid dat studenten in staat zal stellen de Nederlandse taal en het rekenen op voldoende niveau te beheersen. Daarnaast zijn scholen ook intensief bezig met de verankering en positionering van de moderne vreemde talen, met name het Engels, in hun onderwijsaanbod en met de correcte examinering hiervan. De komende jaren zal er nog veel moeten gebeuren om de ambities op deze terreinen in de beoogde korte tijd te realiseren. Het Steunpunt mbo blijft zich inzetten om scholen hierbij optimaal te ondersteunen. De concrete plannen voor het komend jaar zijn opgenomen in ons *Activiteitenplan 2013*.

BIJLAGEN

Rapportage analyse jaarverslagen 2011